

I Z V J E Š Č E

**O OSOBAMA S INVALIDITETOM
U REPUBLICI HRVATSKOJ**

**HRVATSKI ZAVOD
ZA JAVNO ZDRAVSTVO**

Ožujak 2015.

**HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
SLUŽBA ZA JAVNO ZDRAVSTVO
Zagreb, Rockefellerova 7.**

IZVJEŠĆE

O OSOBAMA S INVALIDITETOM U REPUBLICI HRVATSKOJ

Autori

Dr. sc. Tomislav Benjak, dr. med.
specijalist javnog zdravstva, znanstveni suradnik

Suradnici:

**Natalie-Tanja Petreski
Nada Radoš
Manuela Radošević
Zlata Vejzović**

Zagreb, ožujak 2015. godine

UVOD	4
IZVORI PODATAKA.....	4
1. REPUBLIKA HRVATSKA	5
1.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	5
1.2. VRSTE OŠTEĆENJA	7
2. BJELOVARSKO BILOGORSKA ŽUPANIJA.....	9
2.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	9
2.2. VRSTE OŠTEĆENJA	10
3. BRODSKO POSAVSKA ŽUPANIJA.....	11
3.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	11
3.2. VRSTE OŠTEĆENJA	12
4. DUBROVAČKO NERETVANSKA ŽUPANIJA.....	13
4.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	13
4.2. VRSTE OŠTEĆENJA	14
5. GRAD ZAGREB.....	15
5.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	15
5.2. VRSTE OŠTEĆENJA	16
6. ISTARSKA ŽUPANIJA.....	17
6.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	17
6.2. VRSTE OŠTEĆENJA	18
7. KARLOVAČKA ŽUPANIJA.....	19
7.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	19
7.2. VRSTE OŠTEĆENJA	20
8. KOPRIVNIČKO KRIŽEVAČKA ŽUPANIJA	21
8.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	21
8.2. VRSTE OŠTEĆENJA	22
9. KRAPINSKO ZAGORSKA ŽUPANIJA	23
9.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	23
9.2. VRSTE OŠTEĆENJA	24
10. LIČKO SENJSKA ŽUPANIJA	25
10.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	25
10.2. VRSTE OŠTEĆENJA	26
11. MEĐIMURSKA ŽUPANIJA.....	27
11.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	27
11.2. VRSTE OŠTEĆENJA	28
12. OSJEČKO BARANJSKA ŽUPANIJA	29
12.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	29
12.2. VRSTE OŠTEĆENJA	30
13. POŽEŠKO SLAVONSKA ŽUPANIJA	31
13.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	31
13.2. VRSTE OŠTEĆENJA	32
14. PRIMORSKO GORANSKA ŽUPANIJA	33
14.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	33
14.2. VRSTE OŠTEĆENJA	34
15. SISAČKO MOSLAVAČKA ŽUPANIJA	35
15.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	35
15.2. VRSTE OŠTEĆENJA	36
16. SPLITSKO DALMATINSKA ŽUPANIJA	37
16.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	37
16.2. VRSTE OŠTEĆENJA	38
17. ŠIBENSKO KNINSKA ŽUPANIJA	39
17.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	39
17.2. VRSTE OŠTEĆENJA	40
18. VARAŽDINSKA ŽUPANIJA	41
18.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	41
18.2. VRSTE OŠTEĆENJA	42
19. VIROVITIČKO PODRAVSKA ŽUPANIJA	43

19.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	43
19.2. VRSTE OŠTEĆENJA	44
20. VUKOVARSKO SRIJEMSKA ŽUPANIJA.....	45
20.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	45
20.2. VRSTE OŠTEĆENJA	46
21. ZADARSKA ŽUPANIJA	47
21.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	47
21.2. VRSTE OŠTEĆENJA	48
22. ZAGREBAČKA ŽUPANIJA	49
22.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	49
22.2. VRSTE OŠTEĆENJA	50
23. OSTALE NAPOMENE	51
24. PARAMETRI O DJECI S INVALIDITETOM I VEĆIM TEŠKOĆAMA U RAZVOJU, DO NAVRŠENE 18 GODINE ŽIVOTA	51

Uvod

Prema procjenama UN problem invalidnosti je mnogo rašireniji nego što se inače misli: od deset stanovnika svake zemlje bar je jedan u izvjesnoj mjeri invalid. Raspolaganje odgovarajućim podacima o dizabilitetu – invaliditetu preduvjet je za planiranje odgovarajućih preventivnih mjera i donošenje programa za osobe s invaliditetom. Uostalom, unapređenje razine zdravljiva pučanstva ima za cilj i dodavanje života godinama, odnosno povećanje broja godina života bez bolesti i invaliditeta. Hrvatska je prepoznajući taj problem donijela Zakon o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), koji propisuje način prikupljanja, obrade i zaštite tajnosti podataka o osobama s invaliditetom. Registrar se vodi u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, a počeo je s radom 2002. godine. **Prema navedenom Zakonu invaliditet je trajno ograničenje, smanjenje ili gubitak sposobnosti (koje proizlazi iz oštećenja zdravlja) neke fizičke aktivnosti ili psihičke funkcije primjerene životnoj dobi osobe i odnosi se na sposobnosti, u obliku složenih aktivnosti i ponašanja, koje su općenito prihvaćene kao bitni sastojci svakodnevnog života.**

Izvori podataka

Podaci se u Registrar prikupljaju iz:

a) *Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje*

Registrar preuzima kvartalno podatke od Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u elektronском obliku.

b) *Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti*

Registrar preuzima kvartalno podatke Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u elektronском obliku.

c) *Socijalne skrbi*

Centri za socijalnu skrb općina dostavljaju preslike obrasca "Nalaz i mišljenje" prvostupanjskih tijela vještačenja.

d) *Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi* dostavlja preslike obrasca "Nalaz i mišljenje" Drugostupanjskog tijela vještačenja. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u suradnji sa županijskim uredima za rad, zdravstvo i socijalnu skrb, za ratne vojne invalide II. Svjetskog rata, za osobe nastrandale na služenju vojnog roka od 15. svibnja 1945. do 17.kolovoza 1990., mirnodopske i civilne invalide iz Domovinskog rata, II. Svjetskog rata i porača, o kojima vodi evidenciju, dostavlja preslike obrazaca »Nalaz i mišljenje» Drugostupanjske lječničke komisije za pregled osoba obuhvaćenih Zakonom o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata te konačno rješenje o priznatom statusu.

e) *Prosvjete*

Županijski uredi za obrazovanje dostavljaju presliku rješenja o primjerenom obliku školovanja. Liječnici u povjerenstvu za utvrđivanje psihofizičkog stanja djeteta u sustavu školstva prijavu vrše na obrascu "Obrazac o invaliditetu". Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa dostavlja presliku Drugostupanjskog tijela vještačenja o primjerenom obliku školovanja.

f) *Zdravstva*

Primarna zdravstvena zaštita i specijalističko-konzilijsarna zdravstvena zaštita prijavu dostavljaju na Obrascu o invaliditetu koji je propisan Pravilnikom o obrascu za dostavljanje podataka Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom(NN br. 07/02.) Hrvatski zavod za javno zdravstvo (Služba za socijalnu medicinu) dostavlja godišnju bazu podataka hospitalizacija i bazu podataka o umrlima.

g) *Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvijanja*

Temeljem čl. 6 st. 2. Pravilnika o znaku pristupačnosti ("Narodne novine", br. 16/05), nadležna tijela državne uprave dostavljaju kopije rješenja o znaku pristupačnosti Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom.

Do 01.04.2015. u Hrvatski registar o osobama s invaliditetom pristiglo je 1.072.393 različitih nalaza i rješenja za osobe s invaliditetom. Ovogodišnje izvješće o osobama s invaliditetom sadrži prikaze općih sociodemografskih parametara te podatke o vrstama oštećenja za RH te za svaku županiju zasebno. Sve obrade iz ovog izvještaja rađene su sa stanjem na dan 12.03.2015. Važno je ovdje istaći i metodologiju izračuna prevalencija. Za izračun prevalencije invaliditeta u RH i po županijama korišteni su parametri Registra osoba s invaliditetom te službeni rezultati Popisa stanovništva iz 2011. godine.

1. Republika Hrvatska

1.1. Opći sociodemografski podaci

U Hrvatskoj, stanje na dan 12.03.2015., živi 508 350 osoba s invaliditetom od čega su 306 614 muški (60%) i 201 736 žene (40%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine oko 12% ukupnog stanovništva RH (tablica 2.)- vidi napomenu o načinu izračuna prevalencije ispod tablice 2. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 259 887 (51,1%), je u radno aktivnoj dobi, 19-64 godina, dok je u dobnoj skupini 65+ 205 639 (40,5%) osoba (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan i u dječjoj dobi, 0-19 godina, i to u udjelu od 8,4%. Najveći broj osoba s invaliditetom ima prebivalište u Gradu Zagrebu i Splitsko-dalmatinskoj županiji. U te dvije županije živi oko 29% od ukupnog broja osoba s invaliditetom (Tablica 1.), no ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije dolazimo do podatka da je najveći udio u Krapinsko-zagorskoj s time da je najviša prevalencija u dječjoj dobi u Koprivničko-križevačkoj županiji, dok je u Krapinsko-zagorskoj županiji najveća prevalencija u radno aktivnoj i dobi iznad 65 godina (tablica 2). Registrar od ove godine sadrži funkcionalnost bilježenja novo registriranih osoba s invaliditetom tako da je u periodu od 2006-2013. zabilježena slijedeća distribucija registracije osoba s invaliditetom: 2006. – 34 758; 2007. – 40 396; 2008. – 32 911; 2009. – 32 641; 2010. – 24 518; 2011. – 17 105; 2012. – 14 580; 2013. – 14 212.

Tablica 1. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, županijama prebivališta te dobним skupinama

ŽUPANIJA PREBIVALIŠTA	Dobne skupine						Ukupno	
	0-19		20-64		65+			
	m	ž	m	ž	m	ž		
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	868	563	4320	2175	2426	3380	13732	
BRODSKO-POSAVSKA	908	569	7158	2240	2961	2917	16753	
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	531	365	4333	1813	2055	1652	10749	
GRAD ZAGREB	6521	3812	24793	17334	17157	21236	90853	
ISTARSKA	894	518	4297	2362	2520	2387	12978	
KARLOVAČKA	394	244	5320	2082	2849	3842	14731	
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	1183	749	3773	1977	1741	2003	11426	
KRAPINSKO-ZAGORSKA	987	588	5799	3761	3731	4081	18947	
LIČKO-SEJNSKA	211	136	2274	698	1307	1115	5741	
MEĐIMURSKA	1155	794	2603	1789	1407	1871	9619	
OSJEČKO-BARANJSKA	1728	1194	13165	4910	5359	5375	31731	
POŽEŠKO-SLAVONSKA	407	277	3601	1409	1866	1679	9239	
PRIMORSKO-GORANSKA	1307	700	6589	3942	4984	6320	23842	
SISAČKO-MOSLAVAČKA	879	513	7718	2588	4113	3605	19416	
SPLITSKO-DALMATINSKA	2973	1871	20142	9881	10993	11454	57314	
ŠIBENSKO-KNINSKA	466	282	5289	1852	3255	3271	14415	
VARAŽDINSKA	958	600	5740	3543	3666	4810	19317	
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	340	237	4132	1457	1656	1858	9680	
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	944	657	7887	2704	3355	2958	18505	
ZADARSKA	667	364	6062	2008	3352	2597	15050	
ZAGREBAČKA	2111	1211	10321	5620	5728	4912	29903	
Nespecificirano	97	63	20227	8187	18061	7774	54409	
Ukupno	26529	16307	175543	84332	104542	101097	508350	

Napomena:

1. obradu podataka moguća je i po petogodišnjim dobnim skupinama
2. Nespecificirano – županija prebivališta nije navedena ili mjesto prebivališta nije u službenom šifrarniku naselja

Tablica 2. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te u pojedinim dobnim skupinama - prevalencija invaliditeta na 100 stanovnika

Županija prebivališta	Prevalencija invaliditeta (%)	Prevalencij invaliditeta u dobroj skupini 0-19 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobroj skupini 20-64 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobroj skupini 65+(%)
KRAPINSKO-ZAGORSKA	14	5,7	11,7	33,4
ŠIBENSKO-KNINSKA	13,2	3,4	11,2	27,3
SPLITSKO-DALMATINSKA	12,6	4,7	10,8	29,8
POŽEŠKO-SLAVONSKA	11,8	3,7	11	25,3
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	11,5	5,5	9	26,4
GRAD ZAGREB	11,5	6,6	8,5	28,1
KARLOVAČKA	11,4	2,7	9,5	24,6
LIČKO-SEJSKA	11,3	3,7	10,3	19,3
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	11,4	3	10,9	24,2
SISAČKO-MOSLAVAČKA	11,3	4	9,9	22,9
VARAŽDINSKA	11	4,2	8,5	28,6
BRODSKO-POSAVSKA	10,6	3,9	10,1	21,1
OSJEČKO-BARANJSKA	10,4	4,5	9,6	20,8
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	10,3	3,8	9,9	20,6
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVACKA	9,9	7,7	8,2	18,3
ZAGREBAČKA	9,4	4,7	8,1	21,1
ZADARSKA	8,8	2,8	7,9	18,9
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	8,8	3,3	8,4	17
PRIMORSKO-GORANSKA	8	4	5,6	20,2
MEĐIMURSKA	8,5	7,4	6,3	18,5
ISTARSKA	6,2	3,7	5	13,1
Republika Hrvatska	11,9	4,8	9,9	27,1

Napomena:

- za izračun ukupne prevalencije u RH, prevalencije po županijama te prevalencije po dobnim skupinama korišteni su podaci iz tablice 1. ovoga biltena te rezultati Popisa stanovništva iz 2011.

Oko 64% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. Oko 28% ima srednju stručnu spremu dok je 3% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje zabilježeno je kod 5% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u RH je 16 993 zaposlenih (zaposleni i privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 65% udjelom muških i 35% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvana kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, trgovac, ekonomski tehničar, automehaničar, poljoprivredni radnik te konobar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (78,3%) žive u obitelji dok ih oko 18,4% živi samo. Oko 0,5% ima udomitelja ili skrbnika, a 2998 osoba s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 16,3% osoba s invaliditetom. Oko 54% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60. Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Registrar osoba s invaliditetom pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 38942 osoba s time da je veći broj muških osoba (64%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 123 003 osobe s invaliditetom, oko 24% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U RH živi 60015 branitelja s invaliditetom od kojih 58 722 ostvaruje odgovarajuća novčana prava temeljem invaliditeta. Zabilježeno je i 7953 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 3).

Tablica 3. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	319362
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	123003
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	60015
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	38942
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	7953
Ukupno	549275

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

1.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U RH 28,2 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 4).

Tablica 4. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	146359	28,8	34
duševni poremećaji	124080	24,4	29
oštećenje drugih organa	114225	22,5	27
oštećenje središnjeg živčanog sustava	90878	17,9	21
intelektualna oštećenja	23618	4,6	6
oštećenje glasovno govorne komunikacije	20471	4	5
oštećenje vida	17039	3,4	4
oštećenje sluha	12633	2,5	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	11946	2,3	3
prirodene anomalije i kromosomopatije	9253	1,8	2
autizam	1461	0,3	0,3
višestruka oštećenja	143192	28,2	33

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54), dok su najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u RH je oko 2,3% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 10 308 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 849 branitelja Domovinskog rata dok ih 557 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 5. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 5. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	22643
F20, F22, F25	Psihoze	14253
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	3525
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	1461
G10,G11	Huntingtonova koreja i nasljedene ataksije	249
G12	Spinalna mišićna atrofija	262
G71	Mišićna distrofija	517
G80	Infantilna cerebralna paraliza	4861
G82	Para i tetraplegija	5125
H54.0	Sljepoča na oba oka	3227
H91.93	Glupoča*	2667
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	1127
Q90	Down sindrom	1550
S48	Amputacija obje nadlaktice	121
S58	Amputacija obje podlaktice	21
S68	Amputacija obje šake	10
S78	Amputacija obje natkoljenice	90
S88	Amputacija obje potkoljenice	255
S98	Amputacija oba stopala	47
G35	Multipla skleroza	2051

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže nagluhosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

2. Bjelovarsko bilogorska županija

2.1. Opći sociodemografski podaci

U Bjelovarsko bilogorskoj županiji, stanje na dan 12.03.2015., živi 13732 osoba s invaliditetom od čega su 7614 muški (55,4%) i 6118 žene (44,6%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,5% ukupnog stanovništva Bjelovarsko bilogorske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6495 (47%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u 10% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Bjelovarsko bilogorska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju, prevalenciju u radno aktivnoj dobi i dobnu skupinu 65+, a za prevalenciju u dječjoj dobi je iznad prosjeka RH (tablica 2.).

Oko 78% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 15% ima srednju stručnu spremu dok je 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 6% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Bjelovarsko bilogorskoj županiji je 260 zaposlena osoba s invaliditetom (zaposleni, privremeno radno nesposobni) s 70% udjelom muških i 30% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, trgovac, automehaničar, poljoprivredni radnik i zidar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (76,7%) žive u obitelji dok ih oko 20,1% živi samo. Oko 0,9% ima udomitelja ili skrbnika, a 116 osoba s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi čak oko 28% osoba s invaliditetom. Oko 52% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Bjelovarsko bilogorske županije, u Registrar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1544 osoba s većim brojem muških osoba (61,1%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 5304 osoba s invaliditetom, oko 39% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Bjelovarsko bilogorskoj županiji živi 1493 branitelja s invaliditetom te 228 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 6).

Tablica 6. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Bjelovarsko bilogorske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	6451
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5304
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1544
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1493
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	228
Ukupno	15020

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

2.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Bjelovarsko bilogorske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih susutava. U Bjelovarsko bilogorskoj županiji 35,8% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 7).

Tablica 7. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	5055	36,8	42
oštećenje drugih organa	3369	24,5	28
duševni poremećaji	3080	22,4	26
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2284	16,6	19
intelektualna oštećenja	1179	8,6	10
oštećenje glasovno govorne komunikacije	756	5,5	6
oštećenje vida	548	4	5
oštećenje sluha	423	3,1	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	412	3	3
prirodene anomalije i kromosomopatije	299	2,2	3
autizam	25	0,2	0,2
višestruka oštećenja	4911	35,8	41

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Bjelovarsko bilogorskoj županiji je 2,1%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 253 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 20 branitelja Domovinskog rata dok ih 13 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 8. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 8. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	530
F20, F22, F25	Psihoze	303
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	130
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	25
G10,G11	Huntingtonova koreja i nasljedene ataksije	3
G12	Spinalna mišićna atrofija	10
G71	Mišićna distrofija	21
G80	Infantilna cerebralna paraliza	143
G82	Para i tetraplegija	146
H54.0	Sljepoća na obe oka	99
H91.93	Glukoča	107
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	39
Q90	Down sindrom	34
S48	Amputacija obje nadlaktice	3
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	4
S98	Amputacija obje stopala	1
G35	Multipla skleroza	44

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže nagluhosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

3. Brodsko posavska županija

3.1. Opći sociodemografski podaci

U Brodsko posavskoj županiji, stanje na dan 12.03.2015., živi 16753 osoba s invaliditetom od čega su 11027 muški (66%) i 5726 žene (34%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,6% ukupnog stanovništva Brodsko posavske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 9398 (56%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 9% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Brodsko posavska županija ispod prosjeka za ukupnu te prevalenciju u dječjoj i za dob stariju od 65 godina, dok je u radno aktivnoj dobi nešto iznad prosjeka (tablica 2).

69% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 24% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Brodsko posavskoj županiji je 365 zaposlenih (zaposleni i privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 76% udijelom muških i 24% udijelom ženskih osoba. Najčešća zvana kod zaposlenih osoba s invaliditetom su prodavač i vozač. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (81,4%) žive u obitelji dok ih oko 16,6% živi samo. Oko 0,5% ima udomitelja ili skrbnika dok 77 osoba s invaliditetom boravi u nekoj od ustanova. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 16% osoba s invaliditetom. Oko 45% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Brodsko posavske županije, u Registrar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1282 osoba s time da je veći broj muških osoba (62%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 5583 osoba s invaliditetom, oko 33% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Brodsko posavskoj županiji živi 3598 branitelja s invaliditetom te 335 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 9).

Tablica 9. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Brodsko posavske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	7855
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5583
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	3598
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1282
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	335
Ukupno	18653

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

3.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Brodsko posavske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Brodsko posavskoj županiji 35,4 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 10).

Tablica 10. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	5478	33,7	35
oštećenje drugih organa	4076	24,3	26
duševni poremećaji	3680	22	23
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2689	16,1	17
intelektualna oštećenja	1311	7,8	8
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1018	6,1	6
oštećenje vida	735	4,4	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	693	4,1	4
oštećenje sluha	595	3,6	4
prirodene anomalije i kromosomopatije	345	2,1	2
autizam	80	0,5	0,5
višestruka oštećenja	5932	35,4	37

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Brodsko posavskoj županiji je oko 2,3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 301 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 62 branitelj Domovinskog rata dok ih 19 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 11. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditet.

Tablica 11. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	716
F20, F22, F25	Psihoze	444
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	127
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	80
G10,G11	Huntingtonova koreja i nasljedene ataksije	12
G12	Spinalna mišićna atrofija	9
G71	Mišićna distrofija	18
G80	Infantilna cerebralna paraliza	189
G82	Para i tetraplegija	218
H54.0	Sljepoća na obe oka	154
H91.93	Glukoča*	147
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	48
Q90	Down sindrom	64
S48	Amputacija obje nadlaktice	4
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	12
S98	Amputacija obje stopala	2
G35	Multipla skleroza	69

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže nagluhosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

4. Dubrovačko neretvanska županija

4.1. Opći sociodemografski podaci

U Dubrovačko neretvanskoj županiji, stanje na dan 12.03.2014., živi 10749 osoba s invaliditetom od čega su 6919 muški (64%) i 3830 žene (36%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 9% ukupnog stanovništva Dubrovačko neretvanske županije (tablica 2)*. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6146 (57%) ↓, je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Dubrovačko neretvanska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju po svim navedenim dobnim skupinama, naročito za dobnu skupinu 65+ (tablica 2).

Prema dostupnim podacima o obrazovanju 54% osoba s invaliditetom nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 37% ima srednju stručnu spremu dok je 5% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Dubrovačko neretvanskoj županiji je 443 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 63% udjelom muških i 37% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvana kod zaposlenih osoba s invaliditetom su trgovac, ekonomski tehničar i NKV radnik. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (82,7%) žive u obitelji dok ih 14,5% živi samo, a 0,3% ih ima udomitelja ili skrbnika. U nekoj od ustanova boravi 66 osoba s invaliditetom. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 13% osoba s invaliditetom. Oko 69% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Dubrovačko neretvanske županije, u Registrar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 646 osoba s time da je veći broj muških osoba (61%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3161 osoba s invaliditetom, oko 29% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Dubrovačko neretvanskoj županiji živi 2104 branitelja s invaliditetom te 276 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 12).

Tablica 12. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Dubrovačko neretvanske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	5727
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3161
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	2104
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	646
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	276
Ukupno	11914

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

4.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Dubrovačko neretvanske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Dubrovačko neretvanskoj županiji 28,5 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 13).

Tablica 13. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	2636	24,5	22
oštećenje lokomotornog sustava	2617	24,3	21
oštećenje drugih organa	2538	23,6	21
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1588	14,8	13
intelektualna oštećenja	546	5,1	5
oštećenje vida	465	4,3	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	459	4,3	4
oštećenje sluha	309	2,9	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	285	2,7	2
prirodene anomalije i kromosomopatije	275	2,6	2
autizam	37	0,3	0,3
višestruka oštećenja	3064	28,5	25

Najčešći uzroci oštećenja duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres te somatoformnih poremećaja (F40-F48), dok su najčešći uzroci lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatiјa (M00-M25) i dorzopatiјa (M40-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Dubrovačko neretvanskoj županiji je oko 2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 182 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 20 branitelja Domovinskog rata dok ih 17 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 14. prikazani su podaci o dijagozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 14. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	449
F20, F22, F25	Psihoze	444
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	135
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	37
G10,G11	Huntingtonova koreja i nasljedene ataksije	4
G12	Spinalna mišićna atrofija	6
G71	Mišićna distrofija	13
G80	Infantilna cerebralna paraliza	175
G82	Para i tetraplegija	160
H54.0	Sljepoća na oba oka	94
H91.93	Glukoča*	63
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	34
Q90	Down sindrom	54
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	2
G35	Multipla skleroza	40

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže nagluhosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

5. Grad Zagreb

5.1. Opći sociodemografski podaci

U Gradu Zagrebu, stanje na dan 12.03.2015., živi 90 853 osoba s invaliditetom od čega su 48 471 muški (53%) i 42 382 žene (47%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,5% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 42 127 (46%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u 11% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Grad Zagreb ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u radno aktivnoj dobi, a iznad prosjeka za prevalencije u dobnim skupinama 0-19 i 65+ (tablica 2).

Prema dostupnim podacima o obrazovanju 47% osoba s invaliditetom nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 38% ima srednju stručnu spremu dok je 7% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 8% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Gradu Zagrebu je 3668 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 54% udjelom muških i 46% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, trgovac, ekonomski tehničar, diplomirani ekonomist, elektrotehničar te kuhar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (80%) žive u obitelji dok ih oko 14% živi samo, a 0,6% ima udomitelja ili skrbnika. 755 osoba s invaliditetom boravi u ustanovama. U Gradu Zagrebu je 38 beskućnika koji su osobe s invaliditetom. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 15% osoba s invaliditetom. Oko 53% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Grada Zagreba, u Registrar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 9330 osoba s time da je veći broj muških osoba (64%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije i te specifične teškoće u učenju, najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut i dr.) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 17185 osoba s invaliditetom, oko 19% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Gradu Zagrebu živi 7457 branitelja s invaliditetom te 1139 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 15).

Tablica 15. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Grada Zagreb, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	61338
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	17185
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	7457
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	9330
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	1139
Ukupno	96912

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

5.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Grada Zagreba, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja središnjeg živčanog sustava te oštećenja lokomotornog sustava. U Gradu Zagrebu 25,8% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 16.).

Tablica 16. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje središnjeg živčanog sustava	25361	27,9	32
oštećenje lokomotornog sustava	24250	26,7	31
duševni poremećaji	17789	19,6	23
oštećenje drugih organa	16016	17,6	20
oštećenje glasovno govorne komunikacije	3484	3,8	4
intelektualna oštećenja	3295	3,6	4
oštećenje vida	1961	2,2	3
prirodene anomalije i kromosomopatije	1947	2,1	3
oštećenje sluha	1687	1,9	2
oštećenje perifernog živčanog sustava	1260	1,4	2
autizam	355	0,4	0,4
višestruka oštećenja	23442	25,8	30

Najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju su potpuni gubitak funkcije jednog segmenta cervicalne regije nakon prijeloma trupa kralješka te potpuni gubitak funkcije jednog segmenta lumbalne i torakalne regije, dok su najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Gradu Zagrebu 2,4%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 1882 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 193 branitelja Domovinskog rata dok ih 97 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 17. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 17. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	3487
F20, F22, F25	Psihoze	2523
F72, F73, F78.4	Teške i duboke intelektualne teškoće	518
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	355
G10,G11	Huntingtonova koreja i nasljedene ataksije	40
G12	Spinalna mišićna atrofija	52
G71	Mišićna distrofija	92
G80	Infantilna cerebralna paraliza	1004
G82	Para i tetraplegija	764
H54.0	Sljepoća na obe oka	407
H91.93	Glukoča	432
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	112
Q90	Down sindrom	326
S48	Amputacija obje nadlaktice	25
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	22
S88	Amputacija obje potkoljenice	39
S98	Amputacija oba stopala	6
G35	Multipla skleroza	409

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže nagluhosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

6. Istarska županija

6.1. Opći sociodemografski podaci

U Istarskoj županiji, stanje na dan 12.03.2015., živi 12 978 osoba s invaliditetom od čega su 7711 muški (59%) i 5267 žene (41%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 6,2% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6659 (51%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 11% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da Istarska županija ima, u odnosu na ostale županije, najmanji udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te da je ispod prosjeka za prevalencije u svim navedenim dobnim skupinama (tablica 2).

Oko 57% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 32% ima srednju stručnu spremu dok je 4% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 7% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Istarskoj županiji je 1047 zaposlena (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 69% udjelom muških i 31% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvana kod zaposlenih osoba s invaliditetom su trgovac, konobar, kuhar te NKV radnik. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (83%) žive u obitelji dok ih oko 15% živi samo. 0,2% ima udometitelja ili skrbnika dok 75 osoba borave u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 14% osoba s invaliditetom. Oko 53% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Istarske županije, u Registrar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1244 osoba s time da je veći broj muških osoba (66%). Postojanje više vrsta teškoća u psihofizičkom razvoju te poremećaji govorno-glasovne komunikacije i specifične poteškoće u učenju su najčešći specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut i dr.) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3453 osoba s invaliditetom, oko 27% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Istarskoj županiji živi 681 branitelj s invaliditetom te 296 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 18).

Tablica 18. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Istarske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	8252
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3453
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1244
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	681
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	296
Ukupno	13926

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

6.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Istarske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te oštećenja lokomotornog sustava. U Istarskoj županiji 31,2% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 19).

Tablica 19. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje drugih organa	3644	28,1	18
oštećenje lokomotornog sustava	3349	25,8	16
duševni poremećaji	2597	20	13
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1939	14,9	9
oštećenje govorno glasovne komunikacije	725	5,6	4
intelektualna oštećenja	724	5,6	4
oštećenje vida	575	4,4	3
prirodene anomalije i kromosomopatije	371	2,9	2
oštećenje perifernog živčanog sustava	344	2,7	2
oštećenje sluha	341	2,7	2
autizam	78	0,6	0,4
višestruka oštećenja	4049	31,2	20

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Istarskoj županiji oko 2,5%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 276 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 22 branitelja Domovinskog rata dok ih također 22 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 20. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 20. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	394
F20, F22, F25	Psihoze	463
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	82
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	78
G10,G11	Huntingtonova koreja i nasljedene ataksije	5
G12	Spinalna mišićna atrofija	15
G71	Mišićna distrofija	28
G80	Infantilna cerebralna paraliza	158
G82	Para i tetraplegija	175
H54.0	Sljepoća na obe oka	114
H91.93	Glukoča*	58
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	43
Q90	Down sindrom	48
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	4
S88	Amputacija obje potkoljenice	3
S98	Amputacija obe stopala	1
G35	Multipla skleroza	99

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže nagluhosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

7. Karlovačka županija

7.1. Opći sociodemografski podaci

U Karlovačkoj županiji, stanje na dan 12.03.2015., živi 14 731 osoba s invaliditetom od čega su 8563 muški (58%) i 6168 žene (42%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 7402 (50%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 4% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Karlovačka županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju invaliditeta u RH, kao i za sve dobne skupine (tablica 2).

72% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 21% ima srednju stručnu spremu dok je 3% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Karlovačkoj županiji je 319 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 73% udjelom muških i 27% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvana kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, poljoprivredni radnik, trgovac i automehaničar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (75%) žive u obitelji dok ih čak oko 23% živi samo. 0,6% ima udometelja ili skrbnika, a 108 osoba boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 23% osoba s invaliditetom. Oko 59% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava iz sustava mirovinskog osiguranja. Iz Karlovačke županije, u Registrar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 498 osoba s time da je veći broj muških osoba (63%). Intelektualna oštećenja s 68% udjelom lakog intelektualnog oštećenja najčešći je specificirani uzrok koji određuje potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoći (defektolog, logoped, psihoterapeut i dr.) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 6172 osoba s invaliditetom, oko 42% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Karlovačkoj županiji živi 2691 branitelj s invaliditetom te 490 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 21).

Tablica 21. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Karlovačke županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	6588
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	6172
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	2691
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	498
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	490
Ukupno	16439

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

7.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Karlovačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Karlovačkoj županiji 39,7% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 22).

Tablica 22. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	5637	38,3	44
oštećenje drugih organa	4999	33,9	39
duševni poremećaji	4100	27,8	32
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2478	16,8	19
oštećenje vida	1128	7,7	9
intelektualna oštećenja	719	4,9	6
oštećenje sluha	583	4	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	535	3,6	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	333	2,3	3
prirodene anomalije i kromosomopatije	263	1,8	2
autizam	24	0,2	0,2
višestruka oštećenja	5847	39,7	45

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Karlovačkoj županiji oko 1,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 191 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 42 branitelja Domovinskog rata dok ih 24 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 23. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao eži oblici invaliditeta.

Tablica 23. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1081
F20, F22, F25	Psihoze	429
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	95
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	24
G10,G11	Huntingtonova koreja i nasljedene ataksije	8
G12	Spinalna mišićna atrofija	5
G71	Mišićna distrofija	19
G80	Infantilna cerebralna paraliza	132
G82	Para i tetraplegija	190
H54.0	Sljepoća na obe oka	164
H91.93	Glukoča	158
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	51
Q90	Down sindrom	53
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	2
S68	Amputacija obje šake	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	4
S88	Amputacija obje potkoljenice	12
S98	Amputacija obje stopala	4
G35	Multipla skleroza	65

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže nagluhosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

8. Koprivničko križevačka županija

8.1. Opći sociodemografski podaci

U Koprivničko križevačkoj županiji, stanje na dan 12.03.2015., živi 11 426 osoba s invaliditetom od čega su 6697 muški (59%) i 4729 žene (41%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 5750 (50%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobним skupinama a u 17% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobним skupinama, dolazimo do podatka da je Koprivničko križevačka županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u radno aktivnoj i dobi starijoj od 65 godina dok je iznad prosjeka za prevalenciju invaliditeta u dječjoj dobi (tablica 2).

76% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 16% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 6% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Koprivničko križevačkoj županiji je 345 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 71% udjelom muških i 29% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvana kod zaposlenih osoba s invaliditetom su poljoprivredni radnik i NKV radnik. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (77%) žive u obitelji dok ih oko 18% živi samo. 2% ima udomitelja ili skrbnika, a 106 osoba boravi u nekoj od ustanova. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 14% osoba s invaliditetom. Oko 43% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Koprivničko križevačke županije, u Register osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 2112 osoba s time da je veći broj muških osoba (63%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3448 osoba s invaliditetom, 30% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Koprivničko križevačkoj županiji živi 981 branitelja s invaliditetom te 105 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 24).

Tablica 24. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Koprivničko križevačke županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	5895
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3448
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	2112
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugension solid. (branitelja domovinskog rata)	981
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	105
Ukupno	12541

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

8.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Koprivničko križevačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Koprivničko križevačkoj županiji 36,9% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 25).

Tablica 25. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3418	29,9	30
duševni poremećaji	2856	24,9	25
oštećenje drugih organa	2721	23,8	24
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1753	15,3	15
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1087	9,5	9
intelektualna oštećenja	888	7,8	8
oštećenje vida	390	3,4	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	316	2,8	3
oštećenje sluha	288	2,5	3
prirodene anomalije i kromosomopatije	215	1,9	2
autizam	23	0,2	0,2
višestruka oštećenja	4216	36,9	37

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini organskih duševnih poremećaja, uključujući simptomatske poremećaje (F00-F09). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Koprivničko križevačkoj županiji oko 1,6%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 176 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 10 branitelja Domovinskog rata dok ih 2 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 26. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teže oblici invaliditeta.

Tablica 26. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihorganski sindromi	928
F20, F22, F25	Psihoze	406
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	172
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	23
G10,G11	Huntingtonova koreja i nasljedene ataksije	7
G12	Spinalna mišićna atrofija	6
G71	Mišićna distrofija	16
G80	Infantilna cerebralna paraliza	88
G82	Para i tetraplegija	135
H54.0	Slijepoča na oba oka	121
H91.93	Glukoča	52
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	24
Q90	Down sindrom	39
S48	Amputacija obje nadlaktice	8
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	10
G35	Multipla skleroza	50

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže nagluhosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

9. Krapinsko zagorska županija

9.1. Opći sociodemografski podaci

U Krapinsko zagorskoj županiji, stanje na dan 12.03.2015., živi 18 947 osoba s invaliditetom od čega su 10 517 muški (56%) i 8430 žene (44%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 14% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 9 560 (51%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je u Krapinsko zagorskoj županiji najveća prevalencija invaliditeta u RH s time da je prevalencija iznad prosjeka za sve navedene dobne skupine (tablica 2).

76% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 17% ima srednju stručnu spremu dok je oko 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 6% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Krapinsko zagorskoj županiji je 616 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 67% udjelom muških i 33% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvana kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, ekonomski tehničar, rukovatelj građevinskim strojevima, strojobravar i tesar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (76%) žive u obitelji dok ih oko 19% živi samo. 0,6% ima udomitelja ili skrbnika dok čak 188 osoba boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 15% osoba s invaliditetom. Oko 53% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Krapinsko zagorske županije. U Registrar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1538 osoba s time da je veći broj muških osoba (67%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4777 osoba s invaliditetom, 25% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Krapinsko zagorskoj županiji živi 570 branitelja s invaliditetom te 105 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 27).

Tablica 27. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Krapinsko zagorske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	13246
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4777
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1538
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	570
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	105
Ukupno	20236

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

9.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Krapinsko zagorske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja središnjeg živčanog sustava. U Krapinsko zagorskoj županiji 34% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 28).

Tablica 28. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	7063	37,3	53
oštećenje središnjeg živčanog sustava	5213	27,5	39
duševni poremećaji	4736	25	36
oštećenje drugih organa	4271	22,5	32
oštećenje glasovno gorovne komunikacije	1110	5,9	8
intelektualna oštećenja	1040	5,5	8
oštećenje vida	462	2,4	4
oštećenje sluha	427	2,3	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	384	2	3
prirodene anomalije i kromosomopatije	357	1,9	3
autizam	42	0,2	0,3
višestruka oštećenja	6447	34	49

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koja uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju potpuni gubitak funkcije jednog segmenta cervicalne regije nakon prijeloma trupa kralješka. Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Krapinsko zagorskoj županiji 2,6%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 473 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 6 branitelja Domovinskog rata dok ih 5 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 29. prikazani su podaci o nekim dijagozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 29. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1575
F20, F22, F25	Psihoze	351
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	164
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	42
G10,G11	Huntingtonova koreja i nasljedene ataksije	15
G12	Spinalna mišićna atrofija	12
G71	Mišićna distrofija	15
G80	Infantilna cerebralna paraliza	199
G82	Para i tetraplegija	188
H54.0	Sljepoća na oba oka	69
H91.93	Glukoča	83
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	38
Q90	Down sindrom	40
S48	Amputacija obje nadlaktice	3
S58	Amputacija obje podlaktice	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	10
S98	Amputacija oba stopala	4
G35	Multipla skleroza	89

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže nagluhosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

10. Ličko senjska županija

10.1. Opći sociodemografski podaci

U Ličko senjskoj županiji, stanje na dan 12.03.2015., živi 5 741 osoba s invaliditetom od čega su 3792 muški (66%) i 1949 žene (34%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,3% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 2972 (52%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 6% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Ličko senjska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te iznad prosjeka za radno aktivnu dob, dok je ispod prosjeka prevalencije u dječjoj dobi i u dobi iznad 65 godina (tablica 2).

68% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 26% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Ličko senjskoj županiji je 211 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 76% udjelom muških i 24% udjelom ženskih osoba. Najčešće zvanje kod zaposlenih osoba s invaliditetom je NKV radnik. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (77%) žive u obitelji dok ih oko 20% živi samo. 0,3% ima udomitelja ili skrbnika, a 34 osobe boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 33% osoba s invaliditetom. Oko 60% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Ličko senjske županije, u Registrar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 346 osoba s time da je veći broj muških osoba (62%). Više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju te mentalna retardacija najčešći su specificirani uzroci koji određuje potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 1276 osoba s invaliditetom, oko 22% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Ličko senjskoj županiji živi 989 branitelja s invaliditetom te 247 osoba koja ima posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 30).

Tablica 30. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Ličko senjske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	3400
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	1276
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	989
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	346
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	247
Ukupno	6258

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

10.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Ličko senjske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Ličko senjskoj županiji 22,6% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 31).

Tablica 31. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	1570	27,3	31
duševni poremećaji	1279	22,3	25
oštećenje drugih organa	1096	19,1	22
oštećenje središnjeg živčanog sustava	634	11	12
intelektualna oštećenja	291	5,1	6
oštećenje vida	206	3,6	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	154	2,7	3
oštećenje sluha	143	2,5	3
oštećenje glasovno govorne komunikacije	101	1,8	2
prirodene anomalije i kromosomopatije	94	1,6	2
autizam	10	0,2	0,2
višestruka oštećenja	1297	22,6	26

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M50-M54) dok su najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Ličko senjskoj županiji 2,6%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 116 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 16 branitelja Domovinskog rata dok ih 18 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 32. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 32. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	217
F20, F22, F25	Psihoze	152
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	60
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	10
G10,G11	Huntingtonova koreja i nasljedene ataksije	1
G12	Spinalna mišićna atrofija	3
G71	Mišićna distrofija	4
G80	Infantilna cerebralna paraliza	61
G82	Para i tetraplegija	48
H54.0	Sljepoća na obe oka	54
H91.93	Gluhoca	23
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	15
Q90	Down sindrom	24
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	5
S98	Amputacija obje stopala	1
G35	Multipla skleroza	19

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže nagluhosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

11. Međimurska županija

11.1. Opći sociodemografski podaci

U Međimurskoj županiji, stanje na dan 12.03.2015., živi 9 619 osoba s invaliditetom od čega su 5165 muški (54%) i 4454 žene (46%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 8,5% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 4392 (46%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 20% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Međimurska županiji ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te za radno aktivnu i životnu dob iznad 65 godina, dok je prevalencija u dječjoj dobi iznad prosjeka RH (tablica 2).

72% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 20% ima srednju stručnu spremu dok je oko 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 7% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Međimurskoj županiji je 230 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 63% udjelom muških i 37% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, poljoprivredni radnik, nadničar, te domaćica. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (81%) žive u obitelji dok ih oko 13% živi samo. 2% ima udomitelja ili skrbnika, a 147 osoba s invaliditetom boravi u nekoj od ustanova. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 20% osoba s invaliditetom. Oko 54% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Međimurske županije, u Registrar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1860 osoba s time da je veći broj muških osoba (59%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4071 osoba s invaliditetom, oko 42% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Međimurskoj županiji živi 390 branitelja s invaliditetom te 95 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 33).

Tablica 33. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Međimurske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	4456
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4071
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1860
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	390
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	95
Ukupno	10872

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

11.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Međimurske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Međimurskoj županiji 44,3% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 34).

Tablica 34. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	2925	30,4	26
oštećenje drugih organa	2311	24	20
duševni poremećaji	2230	23,2	20
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1706	17,7	15
intelektualna oštećenja	1333	13,9	12
oštećenje glasovno gorovne komunikacije	1323	13,8	12
oštećenje vida	570	5,9	5
oštećenje sluha	408	4,2	4
prirodene anomalije i kromosomopatije	336	3,5	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	247	2,6	2
autizam	34	0,4	0,3
višestruka oštećenja	4259	44,3	37

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Međimurskoj županiji oko 1,2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 110 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 8 branitelja Domovinskog rata dok ih 2 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 35. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 35. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	639
F20, F22, F25	Psihoze	293
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	102
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	34
G10,G11	Huntingtonova koreja i nasljedene ataksije	11
G12	Spinalna mišićna atrofija	7
G71	Mišićna distrofija	18
G80	Infantilna cerebralna paraliza	184
G82	Para i tetraplegija	141
H54.0	Sljepoća na oba oka	120
H91.93	Glukoča	102
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	29
Q90	Down sindrom	53
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	7
S88	Amputacija obje potkoljenice	7
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	42

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže nagluhosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

12. Osječko baranjska županija

12.1. Opći sociodemografski podaci

U Osječko baranjskoj županiji, stanje na dan 12.03.2015., živi 31 731 osoba s invaliditetom od čega su 20 252 muški (64%) i 11 479 žene (36%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,4% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 18 075 (57%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 9% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Osječko baranjska županija ispod prosjeka za ukupnu kao i prevalenciju za sve dobne skupine (tablica 2).

71% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje, 22% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Osječko baranjskoj županiji je 637 zaposlenih (zaposlenih, privremeno radno nesposobnih) osoba s invaliditetom s 68% udijelom muških i 32% udijelom ženskih osoba. Najčešća zvana kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, strojopravnik, trgovac, te automehaničar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (75%) žive u obitelji dok ih oko 22% živi samo. 0,6% ima udomitelja ili skrbnika, a 135 osoba živi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 17% osoba s invaliditetom. Oko 57% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Osječko baranjske županije, u Registrar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 3292 osoba s time da je veći broj muških osoba (61%). Postojanje više vrsta teškoća u psihofizičkom razvoju te poremećaji govorno-glasovne komunikacije i specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 6097 osoba s invaliditetom, oko 19% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Osječko baranjskoj županiji živi 6236 branitelja s invaliditetom te 692 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 36).

Tablica 36. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Osječko baranjske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	18046
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	6236
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	6097
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	3292
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	692
Ukupno	34363

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

12.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Osječko baranjske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Osječko baranjskoj županiji 26,7% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 37).

Tablica 37. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	8475	26,7	28
duševni poremećaji	7975	25,1	26
oštećenje drugih organa	5399	17	18
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3415	10,8	11
oštećenje glasovno gorovne komunikacije	1848	5,8	6
intelektualna oštećenja	1776	5,6	6
oštećenje vida	986	3,1	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	785	2,5	3
oštećenje sluha	743	2,3	3
prirodene anomalije i kromosomopatije	452	1,4	2
autizam	86	0,3	0,3
višestruka oštećenja	8487	26,7	28

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Osječko baranjskoj županiji oko 2,3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 612 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 76 branitelja Domovinskog rata dok ih 37 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 38. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 38. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1242
F20, F22, F25	Psihoze	691
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	333
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	86
G10,G11	Huntingtonova koreja i nasljedene ataksije	11
G12	Spinalna mišićna atrofija	11
G71	Mišićna distrofija	27
G80	Infantilna cerebralna paraliza	359
G82	Para i tetraplegija	363
H54.0	Sljepoća na oba oka	202
H91.93	Glukoča	134
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	50
Q90	Down sindrom	107
S48	Amputacija obje nadlaktice	7
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	10
S88	Amputacija obje potkoljenice	17
S98	Amputacija obje stopala	4
G35	Multipla skleroza	111

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže nagluhosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

13. Požeško slavonska županija

13.1. Opći sociodemografski podaci

U Požeško slavonskoj županiji, stanje na dan 12.03.2015., živi 9 239 osoba s invaliditetom od čega su 5874 muški (64%) i 3365 žene (36%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 12,7% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 5010 (54%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Požeško slavonska županija nešto ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju, iznad prosjeka za prevalenciju u radno aktivnoj, a ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi i dobi iznad 65+ (tablica 2).

Oko 73% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 20% ima srednju stručnu spremu dok je 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 6% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Požeško slavonskoj županiji je 312 zaposlenih (zaposlene, privremeno radno nesposobne) osoba s invaliditetom s 69% udjelom muških i 31% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvana kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik i ekonomski tehničar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (82%) žive u obitelji dok ih oko 16% živi samo. 0,3% ima udomitelja ili skrbnika, a 44 osobe žive u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 16% osoba s invaliditetom. Oko 34% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Požeško slavonske županije, u Registrar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 613 osoba s time da je veći broj muških osoba (60%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 2630 osoba s invaliditetom, oko 29% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Požeško slavonskoj županiji živi 1474 branitelja s invaliditetom te 1580 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 39).

Tablica 39. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Požeško slavonske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	5292
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	2630
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1474
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	613
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	158
Ukupno	10167

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

13.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Požeško slavonske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Požeško slavonskoj županiji 35,1% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 40).

Tablica 40. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3058	33,1	39
oštećenje drugih organa	2388	25,8	31
duševni poremećaji	2135	23,1	27
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1548	16,8	20
intelektualna oštećenja	718	7,8	9
oštećenje glasovno govorne komunikacije	601	6,5	8
oštećenje sluha	377	4,1	5
oštećenje vida	373	4	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	289	3,1	4
prirodene anomalije i kromosomopatije	231	2,5	3
autizam	15	0,2	0,2
višestruka oštećenja	3242	35,1	42

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Požeško slavonskoj županiji oko 2,2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 18 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 11 branitelja Domovinskog rata dok ih 8 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 41. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao jteži oblici invaliditeta.

Tablica 41. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	426
F20, F22, F25	Psihoze	229
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	111
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	15
G10,G11	Huntingtonova koreja i nasljedene ataksije	11
G12	Spinalna mišićna atrofija	6
G71	Mišićna distrofija	13
G80	Infantilna cerebralna paraliza	108
G82	Para i tetraplegija	117
H54.0	Sljepoća na oba oka	69
H91.93	Glukoča	57
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	25
Q90	Down sindrom	36
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	4
S88	Amputacija obje potkoljenice	7
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	38

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže nagluhosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

14. Primorsko goranska županija

14.1. Opći sociodemografski podaci

U Primorsko goranskoj županiji, stanje na dan 12.03.2015., živi 23 842 osoba s invaliditetom od čega su 12 880 muški (54%) i 10 962 žene (46%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 8% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 10 531 (44%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Primorsko goranska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije svih navedenih dobnih skupina (tablica 2).

54% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 37% ima srednju stručnu spremu dok je 6% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Primorsko goranskoj županiji je 1204 zaposlena (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 60% udjelom muških i 40% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvana kod zaposlenih osoba s invaliditetom su trgovac, ekonomski tehničar, konobar, maturant gimnazije i medicinska sestra. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (80%) žive u obitelji dok ih oko 17% živi samo. 0,2% ih ima udomitelja ili skrbnika, a 138 osoba boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 11% osoba s invaliditetom. Oko 64% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Primorsko goranske županije, u Register osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1342 osoba s time da je veći broj muških osoba (68%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificiran uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoći (defektolog, logoped, psihoterapeut) najčešći oblik njezinog specificiranog provodenja. 8193 osoba s invaliditetom, 34% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Primorsko goranskoj županiji živi 1583 branitelja s invaliditetom te 491 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 42).

Tablica 42. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Primorsko goranskoj županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	14647
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	8193
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1583
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1489
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	491
Ukupno	26403

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

14.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Primorsko goranske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te oštećenja lokomotornog sustava. U Primorsko goranskoj županiji 29,5% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 43).

Tablica 43. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje drugih organa	6791	28,5	23
oštećenje lokomotornog sustava	6252	26,2	21
duševni poremećaji	5476	23	19
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3242	13,6	11
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1394	5,8	5
oštećenje vida	993	4,2	3
oštećenje sluha	916	3,8	3
intelektualna oštećenja	752	3,2	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	630	2,6	2
prirodene anomalije i kromosomopatije	442	1,9	2
autizam	148	0,6	0,5
višestruka oštećenja	7042	29,5	24

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99) dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Primorsko goranskoj županiji 2,4%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 488 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 41 branitelja Domovinskog rata dok ih 42 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 44. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 44. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1398
F20, F22, F25	Psihoze	766
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	139
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	148
G10,G11	Huntingtonova koreja i naslijedene ataksije	16
G12	Spinalna mišićna atrofija	16
G71	Mišićna distrofija	32
G80	Infantilna cerebralna paraliza	288
G82	Para i tetraplegija	447
H54.0	Sljepoća na obe oka	272
H91.93	Glupoča	185
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	192
Q90	Down sindrom	60
S48	Amputacija obje nadlaktice	7
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	6
S88	Amputacija obje potkoljenice	15
S98	Amputacija obe stopala	2
G35	Multipla skleroza	161

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže nagluhosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

15. Sisačko moslavačka županija

15.1. Opći sociodemografski podaci

U Sisačko moslavačkoj županiji, stanje na dan 12.03.2015., živi 19 416 osoba s invaliditetom od čega su 12 710 muški (65%) i 6706 žene (35%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,3% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 10 306 (53%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Sisačko moslavačka županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalencije u u dječjoj i dobi starijoj od 65 godina, a u prosjeku za radno aktivnu skupinu (tablica 2).

72% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 21% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Sisačko moslavačkoj županiji je 668 zaposlene (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 72% udjelom muških i 28% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvana kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, vozač, poljoprivredni radnik te ekonomski tehničar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79%) žive u obitelji dok ih oko 18% živi samo. 0,4% ima udometelja ili skrbnika, a 95 osoba boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi čak oko 21% osoba s invaliditetom. Oko 52% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Sisačko moslavačke županije, u Registrar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1091 osobu s time da je veći broj muških osoba (65%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4058 osoba s invaliditetom, oko 21% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Sisačko moslavačkoj županiji živi 3969 branitelja s invaliditetom te 420 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 45).

Tablica 45. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Sisačko moslavačkoj županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	11185
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4058
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	3969
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1091
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	420
Ukupno	20723

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

15.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Sisačko moslavačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Sisačko moslavačkoj županiji 29,8% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 46).

Tablica 46. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	5873	30,2	34
oštećenje lokomotornog sustava	5716	29,4	33
oštećenje drugih organa	4314	22,2	25
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3410	17,6	20
intelektualna oštećenja	922	4,7	5
oštećenje glasovno govorne komunikacije	730	3,8	4
oštećenje vida	719	3,7	4
oštećenje sluha	684	3,5	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	498	2,6	3
prirodene anomalije i kromosomopatije	306	1,6	2
autizam	39	0,2	0,2
višestruka oštećenja	5785	29,8	34

Najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49) dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatijskih (M00-M25) i dorzopatijskih (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Sisačko moslavačkoj županiji oko 3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 514 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 31 branitelja Domovinskog rata dok ih 29 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 47. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 47. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	620
F20, F22, F25	Psihoze	455
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	108
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	39
G10,G11	Huntingtonova koreja i nasljedene ataksije	14
G12	Spinalna mišićna atrofija	7
G71	Mišićna distrofija	7
G80	Infantilna cerebralna paraliza	188
G82	Para i tetraplegija	203
H54.0	Sljepoća na obe oka	95
H91.93	Glukoča	164
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	28
Q90	Down sindrom	43
S48	Amputacija obje nadlaktice	8
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	7
S98	Amputacija obje stopala	1
G35	Multipla sklerozna bolest	45

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže nagluhosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

16. Splitsko dalmatinska županija

16.1. Opći sociodemografski podaci

U Splitsko dalmatinskoj županiji, stanje na dan 12.03.2015., živi 57 314 osoba s invaliditetom od čega su 34 108 muški (60%) i 23 206 žene (40%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 12,9% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 30 023 (52%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Splitsko dalmatinska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije u svim navedenim dobnim skupinama, osim za prevalenciju u dječjoj dobi gdje je nešto ispod prosjeka (tablica 2).

55% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 36% ima srednju stručnu spremu dok je 5% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Splitsko dalmatinskoj županiji je 1331 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 63% udjelom muških i 37% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvana kod zaposlenih osoba s invaliditetom su trgovac, NKV radnik, ekonomski tehničar, automehaničar, kuhar i vozač. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79%) žive u obitelji dok ih oko 19% živi samo. 0,1% ima udomitelja ili skrbnika, a 303 osobe borave u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 14% osoba s invaliditetom. Oko 62% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Splitsko dalmatinske županije, u Registrar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjenom obliku školovanja za 3916 osoba s time da je veći broj muških osoba (67%). Postojanje više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju te poremećaji govorno-glasovne komunikacije i specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjenjenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 18049 osoba s invaliditetom, 32% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Splitsko dalmatinskoj županiji živi 9294 branitelja s invaliditetom te 883 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 48).

Tablica 48. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Splitsko dalmatinska županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	32023
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	18049
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	9294
Rješenje o primjenom obliku školovanja	3916
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	883
Ukupno	64165

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

16.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Splitsko dalmatinske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Splitsko dalmatinskoj županiji 26% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 49).

Tablica 49. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	18224	31,8	40
oštećenje lokomotornog sustava	14477	25,3	32
oštećenje drugih organa	13015	22,7	29
oštećenje središnjeg živčanog sustava	9433	16,5	21
intelektualna oštećenja	2111	3,7	5
oštećenje vida	2002	3,5	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1300	2,3	3
oštećenje sluha	1292	2,3	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	1250	2,2	3
prirodene anomalije i kromosomopatije	1201	2,1	3
autizam	183	0,3	0,4
višestruka oštećenja	14804	26	33

Najčešće dijagnoze duševnih poremećaja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49), dok najčešća oštećenja lokomotornog sustava, koja uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Splitsko dalmatinskoj županiji oko 1,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 852 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 98 branitelja Domovinskog rata dok ih 84 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 50. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 50. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	2614
F20, F22, F25	Psihoze	1938
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	461
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	183
G10,G11	Huntingtonova koreja i nasljedene ataksije	24
G12	Spinalna mišićna atrofija	30
G71	Mišićna distrofija	42
G80	Infantilna cerebralna paraliza	477
G82	Para i tetraplegija	597
H54.0	Sljepoća na obe oka	369
H91.93	Gluhoća	286
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	149
Q90	Down sindrom	214
S48	Amputacija obje nadlaktice	11
S58	Amputacija obje podlaktice	3
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	41
S98	Amputacija obe stopala	7
G35	Multipla skleroza	239

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže nagluhosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

17. Šibensko kninska županija

17.1. Opći sociodemografski podaci

U Šibensko kninskoj županiji, stanje na dan 12.03.2014., živi 14 415 osoba s invaliditetom od čega su 9010 muški (63%) i 5405 žene (37%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 13,2% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 7141 (50%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobним skupinama a u 5% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobним skupinama, dolazimo do podatka da je Šibensko kninska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije u radno aktivnoj te dobi starijoj od 65 godina dok je ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2).

58% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 35% ima srednju stručnu spremu dok je 3% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Šibensko kninskoj županiji je 390 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 69% udjelom muških i 31% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvana kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, zidar, te vodoinstalater. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (68%) žive u obitelji dok ih čak oko 31% živi samo. 47 osoba s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 13% osoba s invaliditetom. Oko 44% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Šibensko kninske županije, u Registrar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 416 osoba s time da je veći broj muških osoba (66%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći specificirani oblik njezinog provođenja. 5974 osoba s invaliditetom, oko 41% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Šibensko kninskoj županiji živi 2698 branitelja s invaliditetom te 363 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 51).

Tablica 51. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Šibensko kninske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	6774
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5974
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	2698
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	416
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	363
Ukupno	16225

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

17.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Šibensko kninske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Šibensko kninskoj županiji 30,9% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 52).

Tablica 52. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	4452	30,9	41
oštećenje lokomotornog sustava	4301	29,8	39
oštećenje drugih organa	3609	25	33
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2211	15,3	20
oštećenje vida	695	4,8	6
intelektualna oštećenja	644	4,5	6
oštećenje sluha	418	2,9	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	374	2,6	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	328	2,3	3
prirodene anomalije i kromosomopatije	225	1,6	2
autizam	53	0,4	0,5
višestruka oštećenja	4457	30,9	41

Najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini artropatijskih (M00-M25). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Šibensko kninskoj županiji 2,7%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 343 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 17 branitelja Domovinskog rata dok ih 31 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 53. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 53. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	727
F20, F22, F25	Psihoze	683
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualna teškoća	91
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	53
G10,G11	Huntingtonova koreja i nasljedene ataksije	4
G12	Spinalna mišićna atrofija	5
G71	Mišićna distrofija	17
G80	Infantilna cerebralna paraliza	117
G82	Para i tetraplegija	131
H54.0	Sljepoća na obe oka	118
H91.93	Glukoča	54
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	49
Q90	Down sindrom	46
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	9
S98	Amputacija obje stopala	1
G35	Multipla skleroza	51

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže nagluhosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

18. Varaždinska županija

18.1. Opći sociodemografski podaci

U Varaždinskoj županiji, stanje na dan 12.03.2015., živi 19 317 osoba s invaliditetom od čega su 10 364 muški (54%) i 8953 žene (46%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 9283 (48%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Varaždinska županija ispod prosjeka RH za ukupnu prevalenciju, iznad prosjeka za prevalenciju u dobi starijoj od 65 godina dok je ispod prosjeka za radno aktivnu i dječju dobi (tablica 2).

73% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 20% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Varaždinskoj županiji je 800 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 63% udjelom muških i 37% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su radnik u kartonaži, obućar, poljoprivredni radnik, kovinotokar, medicinska sestra, i NKV radnik. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79%) žive u obitelji dok ih oko 19% živi samo. Oko 0,9% ima udomitelja ili skrbnika, a 88 osoba s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 13% osoba s invaliditetom. Oko 55% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz varaždinske županije, u Registrar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1488 osoba s time da je veći broj muških osoba (63%). Postojanje više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju te poremećaji govorno-glasovne komunikacije sa specifičnim poteškoćama u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 5561 osoba s invaliditetom, 29% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Varaždinskoj županiji živi 1353 branitelja s invaliditetom te 157 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 54).

Tablica 54. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Varaždinske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	12298
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5561
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1353
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1488
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	157
Ukupno	20857

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

18.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Varaždinske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Varaždinskoj županiji 35,9% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 55).

Tablica 55. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	6806	35,2	39
oštećenje drugih organa	4649	24,1	26
duševni poremećaji	4277	22,1	24
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3067	15,8	17
intelektualna oštećenja	1288	6,7	7
oštećenje sluha	716	3,7	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	660	3,4	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	639	3,3	4
oštećenje vida	588	3	3
prirodene anomalije i kromosomopatije	318	1,6	2
autizam	36	0,2	0,2
višestruka oštećenja	6928	35,9	39

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Varaždinskoj županiji oko 1,4%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 239 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 24 branitelja Domovinskog rata dok ih 7 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 56. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 56. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1061
F20, F22, F25	Psihoze	500
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualna teškoća	179
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	36
G10,G11	Huntingtonova koreja i nasljedene ataksije	5
G12	Spinalna mišićna atrofija	11
G71	Mišićna distrofija	33
G80	Infantilna cerebralna paraliza	247
G82	Para i tetraplegija	217
H54.0	Sljepoća na obe oka	97
H91.93	Gluhoća	157
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	41
Q90	Down sindrom	62
S48	Amputacija obje nadlaktice	5
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	11
S98	Amputacija obe stopala	2
G35	Multipla skleroza	56

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže nagluhost (gubitak sluha veći od 60 decibela)

19. Virovitičko podravska županija

19.1. Opći sociodemografski podaci

U Virovitičko podravskoj županiji, stanje na dan 12.03.2015., živi 9 680 osoba s invaliditetom od čega su 6 128 muški (63%) i 3 552 žene (37%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,4% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 5 589 (58%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 6% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Virovitičko podravska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju, prevalenciju u dječjoj dobi i dob iznad 65 godina dok je iznad prevalencije prosjeka u radno aktivnoj dobi (tablica 2).

78% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 16% ima srednju stručnu spremu dok je oko 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Virovitičko podravskoj županiji je 184 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 74% udjelom muških i 26% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvana kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, vozač, poljoprivredni radnik, upravni pravnik, ekonomski tehničar te strojogradar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (77%) žive u obitelji dok ih oko 21% živi samo. 0,5% ima udometilja ili skrbnika, a 45 ih boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 21% osoba s invaliditetom. Oko 46% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Virovitičko podravske županije, u Registrar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 474 osoba s time da je veći broj muških osoba (60%). Intelektualne teškoće, s udjelom lakog intelektualnog oštećenja 53%, te postojanje više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provodenja. 3608 osoba s invaliditetom, 37% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Virovitičko podravskoj županiji živi 1753 branitelja s invaliditetom te 150 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 57).

Tablica 57. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Virovitičko podravske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	4513
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3608
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1753
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	474
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	150
Ukupno	10498

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

19.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Virovitičko podravske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Virovitičko podravskoj županiji 35,7% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 58).

Tablica 58. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	3379	34,9	40
oštećenje lokomotornog sustava	3285	33,9	39
oštećenje drugih organa	2439	25,2	29
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1503	15,5	18
intelektualna oštećenja	711	7,3	8
oštećenje sluha	428	4,4	5
oštećenje vida	386	4	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	337	3,5	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	233	2,4	3
prirodene anomalije i kromosomopatije	204	2,1	2
autizam	16	0,2	0,2
višestruka oštećenja	3451	35,7	41

Najčešći uzroci oštećenja duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49) dok najčešći uzroci lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Virovitičko podravskoj županiji 1,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 146 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 16 branitelja Domovinskog rata dok ih 17 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 59. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 59. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	812
F20, F22, F25	Psihoze	362
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualna teškoća	72
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	16
G10,G11	Huntingtonova koreja i nasljedene ataksije	3
G12	Spinalna mišićna atrofija	6
G71	Mišićna distrofija	11
G80	Infantilna cerebralna paraliza	104
G82	Para i tetraplegija	113
H54.0	Sljepoća na oba oka	89
H91.93	Glukoča	86
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	47
Q90	Down sindrom	23
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	4
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	30

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže nagluhosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

20. Vukovarsko srijemska županija

20.1. Opći sociodemografski podaci

U Vukovarsko srijemskoj županiji, stanje na dan 12.03.2015., živi 18 505 osoba s invaliditetom od čega su 12 186 muški (66%) i 6 319 žene (34%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,3% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 10 591 (57%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 9% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Vukovarsko srijemska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u dječjoj i doboj skupini 65+, dok je u radno aktivnoj skupini u prosjeku RH (tablica 2).

71% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 23% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Vukovarsko srijemskoj županiji je 642 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 69% udjelom muških i 31% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvana kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, domaćica, poljoprivredni radnik te obučar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (74%) žive u obitelji dok ih čak oko 23% živi samo. 0,3% ima udomitelja ili skrbnika, a 99 osoba boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 13% osoba s invaliditetom. Oko 34% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Vukovarsko srijemske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1486 osoba s time da je veći broj muških osoba (62%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te teškoće učenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4666 osoba s invaliditetom, oko 25% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Vukovarsko srijemskoj županiji živi 4593 branitelja s invaliditetom te 545 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 60).

Tablica 60. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Vukovarsko srijemske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	8879
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4666
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	4593
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1486
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	545
Ukupno	20169

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

20.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Vukovarsko srijemske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Vukovarsko srijemskoj županiji 27,9% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 61).

Tablica 61. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	6051	32,7	34
duševni poremećaji	5992	32,4	33
oštećenje drugih organa	3010	16,3	17
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2000	10,8	11
intelektualna oštećenja	1094	5,9	6
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1044	5,6	6
oštećenje vida	561	3	3
oštećenje sluha	488	2,6	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	442	2,4	3
prirodene anomalije i kromosomopatije	370	2	2
autizam	40	0,2	0,2
višestruka oštećenja	5169	27,9	29

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Vukovarsko srijemska županiji oko 2,3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 348 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 50 branitelja Domovinskog rata dok ih 27 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 62. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 62. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	681
F20, F22, F25	Psihoze	460
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualna teškoća	125
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	40
G10,G11	Huntingtonova koreja i nasljedene ataksije	10
G12	Spinalna mišićna atrofija	8
G71	Mišićna distrofija	15
G80	Infantilna cerebralna paraliza	179
G82	Para i tetraplegija	173
H54.0	Sljepoća na obe oka	123
H91.93	Glukoča	107
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	45
Q90	Down sindrom	61
S48	Amputacija obje nadlaktice	4
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	6
S88	Amputacija obje potkoljenice	13
S98	Amputacija obe stopala	2
G35	Multipla skleroza	45

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže nagluhosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

21. Zadarska županija

21.1. Opći sociodemografski podaci

U Zadarskoj županiji, stanje na dan 12.03.2015., živi 15 050 osoba s invaliditetom od čega su 10 081 muški (67%) i 4 969 žene (33%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 9% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 8 070 (54%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Zadarska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju za sve navedene dobne skupine (tablica 2.).

60% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 33% ima srednju stručnu spremu dok je 3% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Zadarskoj županiji je 371 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 64% udjelom muških i 36% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvana kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik i strojopravnik. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (80%) žive u obitelji dok ih oko 19% živi samo, a svega 0,2% ima udionika ili skrbnika. 36 osoba s invaliditetom borave u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 15% osoba s invaliditetom. Oko 45% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz zadarske županije, u Registrar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 931 osoba s time da je veći broj muških osoba (69%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgovorno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3333 osoba s invaliditetom, 22% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Zadarskoj županiji živi 3425 branitelja s invaliditetom te 482 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 63).

Tablica 63. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Zadarske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	8282
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3333
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracionog solidarnosti (branitelja domovinskog rata)	3425
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	931
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	482
Ukupno	16453

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

21.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Zadarske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Zadarskoj županiji 29,2% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 64.).

Tablica 64. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	4906	32,6	29
oštećenje lokomotornog sustava	4051	26,9	24
oštećenje drugih organa	3284	21,8	19
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1866	12,4	11
oštećenje vida	679	4,5	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	632	4,2	4
intelektualna oštećenja	523	3,5	3
oštećenje glasovno govorne komunikacije	265	1,8	2
oštećenje sluha	249	1,7	2
prirodene anomalije i kromosomopatije	237	1,6	1
autizam	57	0,4	0,8
višestruka oštećenja	4394	29,2	26

Najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49) dok su najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini artropatijskih (M00-M25) i dorzopatijskih (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Zadarskoj županiji oko 2,7%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 320 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 46 branitelja Domovinskog rata dok ih 42 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 65. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 65. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	511
F20, F22, F25	Psihoze	577
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualna teškoća	55
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	57
G10,G11	Huntingtonova koreja i nasljedene ataksije	8
G12	Spinalna mišićna atrofija	9
G71	Mišićna distrofija	16
G80	Infantilna cerebralna paraliza	101
G82	Para i tetraplegija	182
H54.0	Sljepota na obe oka	162
H91.93	Gluhoća	68
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	22
Q90	Down sindrom	49
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	5
S98	Amputacija obe stopala	1
G35	Multipla skleroza	58

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže nagluhost (gubitak sluha veći od 60 decibela)

22. Zagrebačka županija

22.1. Opći sociodemografski podaci

U Zagrebačkoj županiji, stanje na dan 12.03.2015., živi 29 903 osoba s invaliditetom od čega su 18160 muški (61%) i 11743 žene (39%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 9,4% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 15 941 (53%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobним skupinama a u 11% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobним skupinama, dolazimo do podatka da je Zagrebačka županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju, prevalenciju u radno aktivnoj dobi te starijih od 65 godina dok je prevalencija u dječjoj dobi nešto ispod prosjeka RH za tu dobnu skupinu (tablica 2.).

70% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 20% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 8% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Zagrebačkoj županiji je 1210 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 65% udijelom muških i 35% udijelom ženskih osoba. Najčešća zvana kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, trgovac, poljoprivredni radnik, elektromehaničar, automehaničar te konobar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (83%) žive u obitelji, oko 11% živi samo, dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nekoj od ustanova borave 243 osobe. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 17% osoba s invaliditetom. Oko 57% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Zagrebačke županije, u Registrar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 3234 osobe s time da je veći broj muških osoba (65%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoći (defektolog, logoped, psihoterapeut) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 5511 osoba s invaliditetom, 18% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Zagrebačkoj županiji živi 2418 branitelja s invaliditetom te 275 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 66).

Tablica 66. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Zagrebačke županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	20148
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5511
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	2418
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	3234
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	275
Ukupno	31586

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

22.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Zagrebačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja središnjeg živčanog sustava. U Zagrebačkoj županiji 24,6% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 67.).

Tablica 67. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	9164	30,6	29
oštećenje središnjeg živčanog sustava	6410	21,4	20
duševni poremećaji	5942	19,9	19
oštećenje drugih organa	5778	19,3	18
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1560	5,2	5
intelektualna oštećenja	1452	4,9	5
oštećenje vida	788	2,6	3
prirodene anomalije i kromosomopatije	633	2,1	2
oštećenje sluha	558	1,9	2
oštećenje perifernog živčanog sustava	506	1,7	2
autizam	73	0,2	0,2
višestruka oštećenja	7350	24,6	23

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju nastaju kao posljedica gubitka funkcije jednog segmenta cervicalne, lumbalne te torakalne regije nakon oštećenja trupa kralješka (S12, S22, S32). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Zagrebačkoj županiji oko 2,5%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 707 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 40 branitelja Domovinskog rata dok ih 14 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 68. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 68. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1033
F20, F22, F25	Psihoze	635
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualna teškoća	236
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	73
G10,G11	Huntingtonova koreja i nasljedene ataksije	18
G12	Spinalna mišićna atrofija	13
G71	Mišićna distrofija	23
G80	Infantilna cerebralna paraliza	313
G82	Para i tetraplegija	271
H54.0	Sljepoća na oba oka	147
H91.93	Glukoča	173
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	31
Q90	Down sindrom	97
S48	Amputacija obje nadlaktice	8
S78	Amputacija obje natkoljenice	4
S88	Amputacija obje potkoljenice	17
S98	Amputacija obje stopala	1
G35	Multipla skleroza	125

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže nagluhosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

23. Ostale napomene

* Službeni podaci o broju zaposlenih osoba s invaliditetom biti će dostupni po njihovoj objavi od strane Zavoda za vještacije i profesionalnu rehabilitaciju osoba s invaliditetom, no zbog kontinuiteta objave ove varijable u ovom Biltenu se objavljaju podaci koji su trenutno dostupni Registru

24. Parametri o djeci s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, do navršene 18 godine života

Izvješće o djeci s invaliditetom i većim teškoćama podijeljeno je na demografske, zdravstvene te socioekonomske pokazatelje.

1) Demografski pokazatelji

Temeljem Vašeg zahtjeva za podacima o djeci s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju obavještavamo Vas da su, stanje na dan 19.02.2015., u Hrvatskom registru osoba s invaliditetom podaci o 515 807 osoba s invaliditetom od kojih su 36 503 djece do navršene 18 godine života (rođena u periodu od 19.02.1997. - 19.02.2015.) što čini 7,1% od ukupnog broja osoba s invaliditetom. U ukupnom broju djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju razvidan je veći broj dječaka (62%) u odnosu na na djevojčice (38%). Najveći broj registriranih, njih 17 110 (46,9%), je u doboj skupini 10-14 godina (Tablica 1.).

Tablica 1. Prikaz djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, prema spolu i dobnim skupinama

Dobne skupine	Spol		Ukupno	%
	Muški	Ženski		
0-4	706	539	1 245	3,4
5-9	4 056	2 433	6 489	17,8
10-14	10 680	6 430	17 110	46,9
15-18	7 196	4 463	11 659	31,9
Ukupno	22 638	13 865	36 503	100

Stanje na dan 19.02.2015.

Najveći broj djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju ima prebivalište, u našim županijama s najvećim brojem stanovnika, Gradu Zagrebu i Splitsko dalmatinskoj županiji. U te dvije županije živi oko 36% od ukupnog broja djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju (Tablica 2.). No ukoliko se prikaže udio djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, u odnosu na broj djece u županiji, dolazimo do podatka da je najveći udio djece s teškoćama u razvoju i invaliditetom u Međimurskoj i Koprivničko križevačkoj županiji (Tablica 3).

Tablica 2. Prikaz broja djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, prema spolu i županijama prebivališta

Županija prebivališta	Spol		Ukupno	% od ukupnog broja djece s invaliditetom i vtr
	muški	ženski		
GRAD ZAGREB	5600	3236	8836	24,3
SPLITSKO-DALMATINSKA	2540	1606	4146	11,4
ZAGREBAČKA	1773	1053	2826	7,7
OSJEČKO-BARANJSKA	1457	992	2449	6,7
PRIMORSKO-GORANSKA	1240	639	1879	5,1
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	1026	642	1668	4,6
MEDIMURSKA	951	665	1616	4,4
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	802	538	1340	3,7
VARAŽDINSKA	821	508	1329	3,6
KRAPINSKO-ZAGORSKA	796	482	1278	3,5
BRODSKO-POSAVSKA	766	484	1250	3,4
ISTARSKA	773	438	1211	3,3
SISAČKO-MOSLAVAČKA	760	439	1199	3,2
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	701	474	1175	3,2
ZADARSKA	564	310	874	2,4
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	448	305	753	2,1
ŠIBENSKO-KNINSKA	424	253	677	1,9
POŽEŠKO-SLAVONSKA	328	244	572	1,6
KARLOVAČKA	310	193	503	1,4
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	288	187	475	1,3
LIČKO-SENJSKA	188	119	307	0,8
NESPECIFICIRANO*	82	58	140	0,4
UKUPNO	22638	13865	36503	100

*nespecificirana županija prebivališta

Tablica 3. Prevalencija invaliditeta i većih teškoća u razvoju kod djece, prema županijama prebivališta

Županija prebivališta	Broj djece prema popisu stanovništva iz 2011.	Broj djece s invaliditetom	Prevalencija (%)
GRAD ZAGREB	148 103	8836	6,0
SPLITSKO-DALMATINSKA	96 757	4146	4,3
ZAGREBAČKA	66 206	2826	4,3
OSJEČKO-BARANJSKA	61 702	2449	4,0
PRIMORSKO-GORANSKA	47 734	1879	3,9
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	39 765	1340	3,4
BRODSKO-POSAVSKA	35 724	1250	3,5
ISTARSKA	35 684	1211	3,4
VARAŽDINSKA	35 258	1329	3,8
ZADARSKA	34 927	874	2,5
SISAČKO-MOSLAVAČKA	32 489	1199	3,7
KRAPINSKO-ZAGORSKA	26 076	1278	4,9
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	25 820	753	2,9
MEDIMURSKA	24 757	1616	6,5
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	24 313	1175	4,8
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	23 570	1668	7,1
KARLOVAČKA	22 270	503	2,3
ŠIBENSKO-KNINSKA	20 377	677	3,3
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	17 806	475	2,7
POŽEŠKO-SLAVONSKA	17 499	572	3,3
LIČKO-SENJSKA	8 978	307	3,4
RH	845 815	36503	4,3

Stanje na dan 19.02.2015.

2) Zdravstveni pokazatelji

Prema članku 3. Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom vrste tjelesnih/intelektualnih oštećenja kod djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju su (tablica 3):

Tablica 3. Vrste tjelesnih/intelektualnih oštećenja kod djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju

Vrsta oštećenja	Broj osoba	% u odnosu na ukupan broj djece s invaliditetom i vtr
Oštećenje vida	1133	3,1
Oštećenje sluha	1124	3,1
Poremečaj glasovno govorne komunikacije	12182	33,4
Oštećenja lokomotornog sustava	1796	4,9
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	5927	16,2
Oštećenja perifernog živčanog sustava	344	0,9
Oštećenja drugih organa i organskih sustava	2859	7,8
Intelektualne teškoće	5995	16,4
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	3086	8,5
Pervazivni razvojni poremećaji (autizam)	916	2,5
Prirođene anomalije i kromosomopatije	4475	12,3
Višestruki poremećaji	14380	39,4

*Napomena: ukupan broj dijagnoza je veći od ukupnog broja osoba zbog postojanja višestrukih oštećenja

Tablica 4. Vrste tjelesnih/intelektualnih oštećenja kod djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, prema spolu

Vrsta oštećenja	Broj muške djece	%	Broj ženske djece	%	Ukupno
Oštećenje vida	634	56	499	44	1133
Oštećenje sluha	665	59	459	41	1124
Poremečaj glasovno govorne komunikacije	7904	65	4278	35	12182
Oštećenja lokomotornog sustava	957	53	839	47	1796
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	3408	57	2519	43	5927
Oštećenja perifernog živčanog sustava	202	59	142	41	344
Oštećenja drugih organa i organskih sustava	1648	58	1211	42	2859
Intelektualne teškoće	3629	61	2366	39	5995
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	2179	71	907	29	3086
Pervazivni razvojni poremećaji (autizam)	740	81	176	19	916
Prirođene anomalije i kromosomopatije	2494	56	1981	44	4475
Višestruki poremećaji	8965	62	5415	38	14380

Iz Tablice 3. razvidno je da su poremećaji glasovno govorne komunikacije, intelektualna oštećenja te oštećenja središnjeg živčanog sustava najčešći uzroci invaliditeta ili komorbiditetne dijagnoze koje pridonose teškoćama u razvoju djeteta. Oko 78% djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju ima kao uzrok invaliditeta ili komorbiditetnu dijagnozu, koja pridonosi težini invaliditeta, intelektualna oštećenja, oštećenje središnjeg živčanog sustava, prirođene anomalije te oštećenje glasovno govorne komunikacije. Najčešće dijagnoze oštećenja središnjeg živčanog sustava su infantilna cerebralna paraliza kod 1928 djece s tom dijagnozom te epilepsije s 1609 slučajeva koji uzrokuju invaliditet. 16,4% djece s invaliditetom ima mentalnu retardaciju kao uzrok invaliditeta s 51% udjelom lake mentalne retardacije. Težu i duboku mentalnu retardaciju ima 911 djece. Kromosomopatije i prirođene anomalije su uzrok, ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi teškoćama u razvoju, kod 12,3% djece. U toj skupini, kao najčešće prirođene anomalije izdvajamo prirođene malformacije mišićno koštanog sistema kod 1178 djece te kardiovaskularnog sustva kod 1145 djece dok kao najčešću kromosomopatiju izdvajamo Down sindrom kod 716 djece s tom dijagnozom. Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja su uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza, koja pridonosi teškoćama u razvoju, kod 8,5% djece. Najčešće dijagnoze koje dovode do invaliditeta i većih teškoća u razvoju, zbog poremećaja socijalnog funkcioniranja djeteta, su hiperkinetski poremećaj te poremećaji u ponašanju u djetinjstvu (F90-F94) koji je prisutan kod 2602 djece. Troje djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju pokušalo je suicid, a 31 dijete je bilo ilim je izloženo određenom obliku nasilja (Y00-Y07, Z61,Z62). Oštećenje drugih organa i organskih sustava su uzrok ili komorbiditetna dijagnoza, koja pridonosi teškoćama u razvoju, kod 7,8% djece. Najčešće dijagnoze koje uzrokuju invaliditet ili veću teškoću u razvoju su posljedice novotvorevina opstruktivnih bolesti dišnih puteva (bronhalna astma), te dijabetes melitus a ovisnog o inzulinu. Oštećenja vida (sljepoća ili znatna slabovidnost) je uzrok invaliditeta kod 3,1% djece kao i oštećenje sluha (gluhoća ili znatna nagluhost). Oštećenja perifernog živčanog sustava su uzrok invaliditeta kod 0,9% djece a kao najčešću dijagnoze izdvajamo posljedice porodajne ozljede brahijalnog pleksusa kod 109 djece te mišićnu distrofiju koja je prisutna kod 96 djece. Također je potrebno izdvojiti i podatak da je 2,5% djece s pervazivnim razvojnim poremećajima (autizmom). Za istaći je da 39,4% djece ima višestruke poremećaje, što dodatno otežava njihov razvoj i funkcionalnu sposobnost. Iz tablice 4. Moguće je uočiti da su sve vrste invaliditeta i većih teškoća u razvoju učestaliji kod dječaka, pogotovo to vrijedi za autizam, poremećaje ponašanja te poremećaj govorno glasovne komunikacije. U tablici 5. nalazi se usporedni prikaz vrsti oštećenja i uzroka invaliditeta kod djece prema županijama prebivališta.

Tablica 5. Prikaz vrsti oštećenja i invaliditeta kod djece, prema županijama prebivališta

Županija prebivališta	Vrste oštećenja											
	oštećenje glasovno govorne komunikacije	intelektualne teškoće	oštećenje središnjeg živčanog sustava	prirodene anomalije i kromosomopatije	oštećenje drugih organa	društveni poremećaji	oštećenje sluha	oštećenje vida	oštećenje lokomotornog sustava	autizam	oštećenje perifernog živčanog sustava	višestruka oštećenja
BELOVARSKO-BILOGORSKA	469	298	141	121	57	44	40	36	43	13	14	422
BRODSKO-POSAVSKA	643	360	204	167	108	118	53	63	106	52	12	640
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	239	152	204	150	124	67	33	33	61	25	16	394
GRAD ZAGREB	1909	834	1609	1009	598	746	285	144	298	201	69	2230
ISTARSKA	435	187	142	173	116	116	47	50	96	50	12	564
KARLOVAČKA	134	129	167	98	59	42	17	27	34	17	7	226
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	741	252	117	104	67	69	24	39	35	14	7	526
KRAPINSKO-ZAGORSKA	687	168	285	199	83	96	51	38	94	20	10	497
LIČKO-SENJSKA	49	65	41	40	17	15	4	6	11	7	5	106
MEDIMURSKA	832	538	145	184	101	119	64	68	105	26	14	1062
OSJEČKO-BARANJSKA	1116	604	269	216	102	154	66	73	166	52	13	1755
POŽEŠKO-SLAVONSKA	343	153	90	81	52	34	21	15	34	11	6	243
PRIMORSKO-GORANSKA	1144	172	193	193	181	528	47	63	142	115	20	734
SISAČKO-MOSLAVAČKA	419	229	233	147	87	91	48	38	47	23	13	472
SPLITSKO-DALMATINSKA	713	437	933	618	513	424	110	163	184	109	39	1322
ŠIBENSKO-KNINSKA	231	123	140	104	87	59	24	48	38	35	11	284
VARAŽDINSKA	357	294	186	119	77	67	30	35	63	26	17	993
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	61	120	87	72	34	16	17	23	11	12	5	171
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	600	331	209	197	115	116	49	65	89	25	16	676
ZADARSKA	145	135	91	116	78	47	24	23	28	37	9	215
ZAGREBAČKA	874	394	423	347	190	113	67	82	106	43	27	797
Nespecificirano	41	20	18	20	13	5	3	2	5	3	2	51

3) Obrazovanje i socioekonomski pokazatelji

Prema podacima iz sustava prosvjete 26 047 djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju je u nekom obliku prilagođenog školovanja, od čega je 16 617 dječaka (64%) te 9 430 djevojčica (36%). Najčešći oblik prilagođenog školovanja je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup, a kao najčešći uzroci potrebe za prilagođenim oblikom školovanja, navode se poremećaji govorno glasovne komunikacije i poteškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualne teškoće. Iz sustava socijalne skrbi pristigli su podaci za 14517 djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, od čega su 8566 muškog spola (59%) i 5951 ženskog (41%). Prema podacima sustava socijalne skrbi sposobnost za osposobljavanje za samostalan rad postoji kod 3680 djece s invaliditetom (oko 25% djece s pravima iz socijalne skrbi) dok je potpuna nesposobnost za rad prisutna kod 2529 djece s invaliditetom (oko 17% djece s pravima iz socijalne skrbi). Prema podacima sustava socijalne skrbi djeca s invaliditetom u najvećem broju (97%) žive u obitelji dok njih 0,7% ima udomitelja/skrbnika. U nekoj od ustanova boravi 366 djece s invaliditetom. Ova zadnja dva parametra potrebno je triangulirati i sa praćenjem navedenih varijabli od strane Ministarstva socijalne politike i mladih. Oko 9,6% djece s invaliditetom, s pravima iz socijalne skrbi, živi u nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja. 5895 djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju imaju potrebu za tuđom njegom i pomoći u punom opsegu i Barthelov indeks im je manji od 60. 3100 djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju ostvaruje pravo na osobnu invalidninu.